

**Operace
Anthropoid:
Atentát
na Reinharda
Heydricha**

Konec černého vraha

Petr Kettner

Konec černého vraha

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Petr Kettner
Konec černého vraha – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2016

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

Petr Kettner

KONEC ČERNÉHO VRAHA

**Operace Anthropoid:
Atentát na Reinharda Heydricha**

CPress
Brno
2016

OBSAH

KAPITOLA PRVNÍ	5	KAPITOLA SEDMÁ	77
Nový pán na Pražský hrad	5	Nikdo nechce peníze?	77
Muž s doporučením	7	Hovoří profesor Vaněk	79
Než přišel Heydrich	10	Akce „Škodá“	81
KAPITOLA DRUHÁ	15	Poslední kulku pro sebe	83
Nástupní projev	15	Gabčík se nedá zastavit!	84
Střetnutí králů špionáže	19	KAPITOLA OSMÁ	87
Přísně tajné	21	Atentát	87
KAPITOLA TŘETÍ	28	Nebezpečný náklad	92
Agent A 54 přichází	28	A ještě Jindra	95
Kdo je Paul Thümmel?	30	Na slovíčko u Janotků	97
KAPITOLA ČTVRTÁ	37	KAPITOLA DEVÁTÁ	100
Na scéně je Moravec	37	Represálie	100
Historie skotských farem	39	Vzpomíná Tereza	104
Silver A na startu	42	V úkrytu výsadkářů	106
Povel ke startu	44	KAPITOLA DESÁTÁ	110
KAPITOLA PÁTÁ	49	Vrahův konec	110
Tajemství starého lomu	49	Pátrání	116
Také Silver A skáče do neznáma	53	Zrada	119
Záloha se ztratila	55	Gestapo chystá past	137
V Pardubicích se děje ledacos	57	KAPITOLA JEDENÁCTÁ	141
Plány tisícileté říše	58	Konec mistrů špionáže	141
KAPITOLA ŠESTÁ	61	Vdova beze smutku	142
Pistole na stůl!	61	Konec statečných	144
Vzpomínky po letech	64	Po stopách Silveru B	145
Hra pokračuje	66	Jindra	147
Výsadky podle tradice	70		
Nová vláda věcí Němců	73		

KAPITOLA PRVNÍ

Praha, 27. září 1941 ČTK: Vůdce a říšský kancléř Adolf Hitler pověřil SS-obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha po dobu nemoci říšského protektora von Neuratha výkonem funkce zastupujícího říšského protektora v Čechách a na Moravě.

NOVÝ PÁN NA PRAŽSKÝ HRAD

Od Terezína svištěla kola mercedesek rychleji. Jako by z řidičů opadala únava namáhavé cesty z Berlína, čím více se blížili k cíli. Mnozí z nich nejeli tuto trasu poprvé, vezli už nejrůznější nacistické hodnostáře k jednání v Praze. Ale tentokrát je účel cesty významnější: Do hlavního města protektorátu přijíždí nový pán. Jmenování je ovšem formulováno vyhýbavě.

Generál Heydrich bude prý jen „zastupovat“ nemocného Neuratha. Jenže řidiči a každý z toho průvodu pospíchajících limuzín ví, jak je to doopravdy. Heydrich si s sebou nevezne nadarmo celý svůj štáb, sekretářky, radiotelegrafisty, spojaře, fotografy a archiváře a samozřejmě své osvědčené referenty a důvěrníky, připravené splnit bez odmluvy všechny příkazy. Každý z nich chápe, že příkazy to budou tvrdé a nemilosrdné. Protože záleží hned na prvních krocích nového vladaře.

Na Pražském hradě sedí poslušné loutky, které národ, jemuž vůdce velkoryse nabídl svou ochranu, nebere vážně. Senilního prezidenta

Háchu a jeho vládu přijímají lidé jako kývaly, kteří plní jen rozkazy z Berlína. A připojení protektorátního území pod mateřská křídla Velkoněmecké říše nazývají okupací a na zdi píší za noci hesla „OKUPANTŮM SMRT!“. Ti věrní, fašisté a oddaní spolupracovníci říše, jsou tupeni jako kolaboranti a zpupní Češi jim hrozí pomstou. Situace je nebezpečná a krize vrcholí. Je nutný spolehlivý, tvrdý zákrok, dřív než bude pozdě. Vypukne-li otevřené povstání, znamená to oslabení říše. Vojenský zákrok by odčerpал jednotky potřebné na frontě právě v době ofenzívy, a vojenské akce proti civilnímu obyvatelstvu je navíc vždycky nepopulární, i když se správně vysvětlí a postaví se v propagandistických prostředcích jako boj proti hrstce podvrtných elementů, s nimiž bylo nutno – v zájmu ostatní veřejnosti i bezpečnosti říše – rázně zúčtovat.

Každý z průvodu nového mocipána věděl ještě víc. Starý von Neurath byl příliš měkký a pustil si Čechy k tělu. A státní sekretář Karl Hermann Frank, který si na funkci protektora dělal zuby a záměrně Neuratha v Berlíně denuncoval, musel nutně ostrouhat. Hitler tu chtěl mít muže, jemuž mohl stoprocentně důvěřovat, že splní jeho plány z Mein Kampf. A tím byl právě Heydrich.

Na pohled vládl všude pořádek a klid. Veřejné demonstrace a viditelné projevy odporu byly zlikvidovány. Obyvatelstvo bylo „loyální“, což museli vlastnoručně podepsat vládní činitelé; prohlašovali, že všechno dělají v zájmu svého národa, dobrovolně a rádi, bez jakéhokoli donucení, a že němečtí ochránci jsou tak velkorysí, že do vnitřního života země nezasahují.

Pod nánosem spořádaného klidu vřely utajené síly. Heydrich sám se nedal mást idylou, do níž vjížděl. Aniž přivoněl ke kytici růží, kterou mu připravili na pracovní stůl jako pozornost, usedl krátce po příjezdu v nové pracovně a podepsal první sérii poprav. Alois Trneček z Rousínovce, Rudolf Pospíšil z Drnovic, Ladislav Kumzák a Václav Franc z Prahy, to byla první jména na rudých plakátech s černým písmem.

V sobotu 28. září 1941 se ubytoval na Hradě nový pán a druhý den se objevily tyto plakáty na ulicích českých měst poprvé. A pak tam visely stále. Vyměnili je vždy jen za nové a nové, s jinými jmény. Se jmény hrdinů, jež tady hanobili jako zrádce. A zrádci byli naopak vynášeni za svou loajalitu. Jenže matení pojmů zůstalo jako neomylný průvodce své doby a lidé si věci vysvětlovali po svém. Naučili se poslouchat zprávy a číst noviny. Dokázali najít mezi řádky i to, co tam nikdy nebylo. Protože jinak se nedalo žít a vydržet.

Pankrác a Kobyliská střelnice se stávaly symbolem nacistické krutosti, kterou vystupňoval Heydrichův příjezd. A každý den jeho pobytu v budově Černínského paláce znamenal nové oběti. Bezejmenní hrdinové i legendární postavy odboje dostávali v této chvíli svého kata.

MUŽ S DOPORUČENÍM

Kdo byl Reinhard Heydrich, zastupující říšský protektor?

Na začátku jeho kariéry byl – zločin. Čestný soud vyloučil roku 1931 tehdy sedmadvacetiletého nadporučíka telegrafické a zpravodajské služby Reinharda Heydricha z říšského námořnictva pro čin takového druhu, že se jej ve veřejném oznámení rozsudku neodvážil nikdo ani blíže označit. Němečtí námořníci se neodhodlali k tak tvrdému a neobvyklému zásahu pro nic za nic. Šlo o kriminální zločin sexuální povahy.

Konec konců, když Heydrich jako šestnáctiletý vychodil ve svém rodišti v Halle nad Saalou reformní gymnázium, ukázal hned, po jaké kariéře prahne: V roce 1920 se přihlásil jako dobrovolník do úderného sboru „Halle“ ve středním Německu. Později se dal k námořnictvu. Udělal rychle kariéru... a pak stejně rychle spadl.

Ztracené existence, mladíci štítící se pořádné práce, ale ochotní k ledasčemu měli útočiště v Hamburku, kde se právě formovala SS. A v této organizaci se Heydrich osvědčil dokonale. Hravě rozbíjel hlavy svých politických odpůrců, komunistů a sociálních demokratů, dělal „pořádek“ na

veřejných schůzích, v dělnických čtvrtích v Hamburku, při demonstracích. Dovedl organizovat zdařilé masakry proti odpůrcům nacismu s takovým lišáctvím, že to neuniklo Himmlerovi. Heydrich byl na příslušných místech dobře zapsán. Počítalo se s ním v budoucnosti.

A ona budoucnost přišla záhy. Nacisté převzali moc v Německu. Hamburský rozbíječ hlav byl povolán do Himmlerova mnichovského policejního prezidia. Ale to byl jen začátek. V roce 1934 je Heydrich jmenován SS-brigadeführerem, což se rovná hodnosti generála, a stává se Himmlerovým zástupcem ve vedení tajné státní policie. A pak další skok: Sicherheitsdienst. Nacistická bezpečnostní služba. Všechna jmenování podle zvyku schvaloval sám Hitler.

Začíná rok 1936. Dvaatřicetiletý Heydrich stojí na vrcholu moci. Za pouhých pět let od chvíle, kdy ho čestný soud kamarádů vyloučil z námořnictva, se z pouličního rváče stává šéfem Sicherheitsdienstu, šéfem gestapa a kriminální policie. Muž, skrývající se za osobou Himmlera. A přece si je vědom, že jeho moc ještě daleko přesahuje moc Himmlerovu. Heydrich – důvěrník a oblíbenec samotného „vůdce“. Mohl si přát víc?

Věděl všechno na všechny. Byl pánem nejtajnějších materiálů v říšských policejních archívech. Zpravodajská služba SD, kterou obstarávali nejspolehlivější nacisté, špiclovala ve všech vrstvách německého obyvatelstva. Hledala nepřítelé říše ve všech krajích země, ve vědeckých ústavech a laboratořích, v posluchárnách vysokých škol, v úřadech, mezi umělci, v továrnách, mezi prostými lidmi ve městech a na vesnicích. Všude měli své konfidenty. Nikdo si nebyl před působením tajné policie jist, ať byl příslušníkem nacistické strany, nebo ne.

Sicherheitsdienst dostávala důležité informace ze zahraničí. Heydrich byl prakticky nejvyšším náčelníkem německé zahraniční civilní špionáže. Pohrdal mezinárodním právem, řídil nájezdy svých gestapáků na německé emigranty, kteří pracovali proti Hitlerovi za hranicemi.

I Československo se seznámilo s Heydrichovou činností daleko dříve, než usedl za protektorský stolec na Pražském hradě. Z jeho podnětu

a podle jeho instrukcí byla v lednu 1935 zorganizována vražedná výprava proti Hitlerovu odpůrci, inženýru Formisovi, kterého zavraždil Heydrichův muž, esesák Alfred Naujocks. Na jeho příkaz zastřelili nacističtí agenti v Mariánských Lázních německého antifašistu, profesora Lessinga. Dvě fémové vraždy, které ve své době vzrušily svět.

Z Heydrichovy úřadovny vyšly příkazy německému vyslanci v Praze ke špionážním akcím, k budování páté kolony. A jak ukazují objevené dokumenty, sehrál Heydrich svou provokatérskou, krvavou úlohu i v akci Fall Grün (Případ Zelený), což je krycí název pro přepadení Československa. Pozdější protektor měl prsty i v celé řadě incidentů, které vyprovokovali lidé pod jeho vedením, a Heydrich měl již předem vypracované ospravedlnění, proč bylo porušeno mezinárodní právo. Dával příkazy a přímé pokyny nacistické propagandě, jak jeho argumentů využít. Sám Himmler v jednom svém projevu řekl, že právě „Heydrich měl velkou zásluhu na tom, že se podařilo nacistické armádě bez vlastních ztrát obsadit Rakousko a Československo, že se povedla invaze do českých zemí a odtržení Slovenska“.

Heydrich pomocí své vyzvědačské sítě získal a sestavil seznam nepřátel nacismu, vypracoval podrobný přehled demokratických sil v těchto zemích, seznam jejich organizací a funkcionářů. Když potom začala válka, řídil Heydrich nacistický teror od nejsevernějšího Norska až k nejjižnějším výběžkům balkánského poloostrova, od francouzského pobřeží až po Ukrajinu a Bílou Rus.

Jak Heydrich zasahoval již před rokem 1938 a na začátku roku 1939 do českých a slovenských záležitostí, vypověděl před Mezinárodním tribunálem v Norimberku po prohrané válce plukovník Alfred Naujocks, příslušník tajné služby a blízký Heydrichův spolupracovník, jeden z vedoucích činitelů sicherheitsdienstu. Onen Naujocks, který se pak z Norimerka záhadně ztratil, aby ušel potrestání. Co vyprávěl Alfred Naujocks po svém zatčení do protokolu vyšetřujícího soudce? Citujeme přímo z dokumentu:

„... Začátkem března 1939 nebo asi čtyři až pět dní před slovenským vyhlášením samostatnosti přikázal mi Heydrich, abych se hlásil u Nebeho, velitele kriminální policie. Heydrich řekl Nebemu, aby urychlil výrobu výbušnin, které jeho oddělení připravovalo pro potřebu určitých slovenských skupin. Výbušniny byly v malých konzervách, vážících přibližně pět set gramů. Dovezl jsem je v automobilu do malé vesnice Engerau (Petržalka – pozn. autora) těsně při slovenské státní hranici u Bratislavy. Bezpečnostní policie měla v této vesnici úřadovnu, zabývající se činností SD. Odevzdal jsem výbušniny v kanceláři a našel tam skupinu Slováků včetně Karmazina, Macha, Tuky a Ďurčanského. Sdělili mi, že výbušniny mají být odevzdány Hlinkovým gardám za slovenskými hranicemi pro incidenty, které měly pomoci, aby se vytvořila vhodná atmosféra pro ‚revoluci‘.

O týden nebo dva později jsem se setkal v Berlíně se slovenskou delegací, skládající se z Macha, Tuky, Ďurčanského a Karmazina, které jsem poznal již v Engerau. Letěli do Berlína na konferenci s Göringem. Heydrich mě žádal, abych je osobně hlídal a hlásil mu, co se přihodilo během konference, na níž se jednalo hlavně o organizačních otázkách při uspořádání nového slovenského státu.“

Tolik výpověď Naujockse. Svědectví o novém pánovi Pražského hradu. Takového muže dostala tedy Praha. „Vůdce“ očekával od Reinharda Heydricha mnoho. Zastupující říšský protektor vůdcovu důvěru nezklamal. Jeho první kroky na pražské půdě to dokázaly nadmíru přesvědčivě.

NEŽ PŘIŠEL HEYDRICH

„Noviny! Zítřejší noviny! Národní práce, České slovo, Národní politika! Zítřejší noviny!“

Kamelotův hlas se zařezával do jednotvárného šumu ulice.

Nikdo nesáhl do kapsy pro peníze. Co se s těmi lidmi děje? Kamelot, zvyklý na pravidelný cinkot drobných do kožené brašničky na krku, prošel celé Příkopy. Prodal sotva dvacet čísel.

Ředitelé vydavatelství seděli s tužkou v ruce nad remitendou. Jindy se počítala na procenta. Na desetiny procent. V prvním zářijovém týdnu roku 1941 se vrátila nejméně jedna polovina nákladu.

Celý týden znamenal pro zfašizovaný protektorátní tisk sedm černých dní. A sedm černých dnů, to byl výsledek bojkotu protektorátního tisku, obrovská odezva centrálně řízené akce. Akce, která dokazovala jednotný postup odbojových organizací.

V té době patřil k nejaktivnějším ÚVOD (Ústřední výbor odboje domácího). Organizace sdružovala zástupce tří zakázaných politických stran a několik dalších odbojových skupin, například skupinu JINDRA – sokolskou organizaci profesora Ladislava Vaňka, který přišel do Prahy z Brna a užíval rovněž krycího jména Jindra. V Praze začal hledat spojení s komunisty, s Karlem Aksamitem, Karlem Hanušem a dalšími. Spolupráce byla nezbytná.

Týdenní bojkot protektorátního tisku znamenal tedy začátek. Ale nezůstalo jen při něm. První akce ukázala, jak velké je odhodlání našeho lidu bojovat. Nepodlehnout depresivním náladám, které šířili opatrníci svými teoriemi klidu, loajality, teoriemi přežít, vyjít s Němci, prostě se podřídít a mlčet.

Hnutí národního odporu po příchodu nacistických jednotek neustále sílilo. A výsledky? Rostly nové ilegální organizace, obyvatelstvo se aktivizovalo, protinacistická propaganda se šířila všude a množily se akce směřující k ohrožení fašistické okupační moci v protektorátu. V srpnu 1941 došlo k velké sabotáži v Praze, při níž byl zničen hlavní stožár dálkového elektrického vedení, spojujícího Prahu s Ervenicemi. O čtrnáct dnů později byla zničena trať na důležitém úseku Praha – Vlárský průsmyk v blízkosti hranic. A to všechno se dělo v samém srdci země, přímo před očima nových mocipánů.

Okupantů se zmocňoval zmatek. Cítili, že se jim situace vymyká z rukou. Co dál? Sicherheitsdienst hlásí z Prahy do Berlína v tajné depeši:

„Ilegální činnost jednotlivců i skupin se mění v masový odpor národa jako celku... Tato vlna je patrně důsledkem skutečnosti, že nebyl splněn vůdcův rozkaz dobýt během tří měsíců Moskvu... Objevují se nebezpečné sabotážní akce...“

Situace nedává spát ani odpovědným nacistům v protektorátu.

Bylo 17. září 1941. Pražskými ulicemi mířily přepychové automobily s nacistickými hodnostáři v nejrůznějších uniformách k Petschkovu paláci. K té smutně proslulé budově, kde sídlilo gestapo, hlavní ústředna německé tajné státní policie pro celý protektorát. Byli tu představitelé gestapáckých služeben z Prahy a Brna, zástupci sicherheitsdienstu z Prahy, velitelé vyšších jednotek SS v protektorátu, nejvyšší představitelé NSDAP. Jediný vůz tady chyběl. Jediný muž z nejvyšších nebyl mezi účastníky tajného zasedání v „Pečkárně“: Říšský protektor v Čechách a na Moravě, svobodný pán Konstantin von Neurath.

Zasedání konstatovalo, že odpor českého lidu je masový, že je to odpor vedený jednotným orgánem a v tom orgánu hrají význačnou roli komunisté. Usnesení: Vypravit zvláštního posla s dopisem přímo k Adolfu Hitlerovi. Obsah dopisu: Otevřená žádost o přímý zásah v této situaci.

Ve vůdcově hlavním stanu zprávy z Prahy ani na okamžik nepodceňovali. Hitler svolal poradu svých nejbližších spolupracovníků a rádců a rozhodl: Praha potřebuje muže silné ruky.

Pak byl určen Reinhard Heydrich.

Proč právě on? Pro svou oblibu u „vůdce“? Pro své zkušenosti policisty, gestapáka a špióna? Pro své zásluhy? Byl přece už v Polsku, v Norsku, v Holandsku, ve Francii, a konečně i v SSSR. Cožpak právě tam nevyužil dokonale svých zkušeností z masových poprav norských vlastenců, když ve Smolenské oblasti SSSR nechal zavraždit několik tisíc nevinných obyvatel? Nebo snad právě proto, že v jeho berlínské špiónážní úřadovně na Prinz Albrecht-Strasse 8 se již řadu let sbíhaly nitky o všem, co se v Československu dělo? Že právě v této ďábelské dílně byl vypracován za Heydrichova osobního vedení návrh na pro-

vokační pokus o atentát na Eisenlohra, německého vyslance v Praze, jehož vražda se měla stát záminkou k bleskové operaci „Fall Grün“, což byl krycí název chystaného přepadení Československa? Nevadí, že toto spiknutí nevyšlo. Československá zpravodajská služba se dozvěděla o chystané provokaci včas a tak došlo tehdy k paradoxní situaci: Čeští policisté střežili život německého vyslance Eisenlohra, nepřítele republiky a muže, který proti nám organizoval nepřátelské akce, špio-náž a diverze. Střežili jeho život proti jeho vlastním lidem z hitlerovského Německa.

Nebo padla volba na Heydricha proto, že z jeho špiónážní centrály v Hlavním úřadu říšské bezpečnosti proudili už léta před okupací špióni, kurýři a vyzvědači do českých zemí, kde měli speciální úkoly, příkazy k vraždám, teroru a sabotážím?

Skutečností tak či onak zůstává, že mužem tvrdé ruky, který měl určovat další osudy protektorátu, byl Heydrich...

Říšský protektor, svobodný pán von Neurath, protřelý diplomat liščí tváře, se choval navenek noblesně. I když už za jeho vlády se teror začal stupňovat, přístrojoval se, umíraly první oběti – studenti, funkcionáři protifašistických organizací –, bylo to hnědé smečce okolo Hitlera v Berlíně stále málo. Protektor von Neurath byl pro ně příliš měkký. Nechal se prý ovlivňovat tak zvanou protektorátní vládou. A tak dovršil tajný dopis z Prahy „vůdcovu“ trpělivost. Neurath musí pryč!

S decentností, v nacistické straně neobvyklou, dostal doporučení, aby se šel léčit.

Noviny přinesly diskrétní zprávu: „Říšský protektor v Čechách a na Moravě, svobodný pán K. von Neurath, považoval za nutné navrhnout vůdci, aby mu udělil delší zdravotní dovolenou za účelem obnovení jeho otřeseného zdraví. Poněvadž nynější válečná doba vyžaduje plného uplatnění říšského protektora, požádal pan von Neurath zároveň vůdce, aby ho přechodně zprostil až do doby, než se obnoví jeho zdraví, funkce říšského protektora a ustanovil na tuto dobu jeho zástupce.“

Vůdce skutečně nemohl za současných okolností nevyhovět žádosti pana protektora von Neuratha o dlouhodobou dovolenou a nejmenovat jeho zástupce.

Při Neurathově příjezdu do Prahy, když se krátce po okupaci ujímal svého úřadu, nahnali studenty, školní děti a osazenstvo úřadů a kanceláří do ulic, aby „manifestovali svou radost nad příjezdem pana protektora“. Heydrichův průvod přijel neohlášen, jako zdrcující úder, který vede útočník bez výstrahy. Jen několik pracovníků odboje a náhodní chodci viděli tu kolonu přijíždějící smrti. Jen „bezpečnostní služba“ hlídala cestu vraha v černé uniformě...

KAPITOLA DRUHÁ

Dokumenty. Řeč faktů, které léty nestárnou. Naopak, každý další vnáší nové pohledy na události, zaváté třemi desítkami let. Ze zažloutlých stránek strojopisu, objeveného dlouho po válce, vyniká výrazné Heydrichovo písmo. Z textu, doplňovaného a opravovaného perem zastupujícího říšského protektora, k nám hovoří koncentrovaná zášť proti všemu českému. Vysvítá z nich osud, který nacisté připravovali českému národu.

NÁSTUPNÍ PROJEV

Nástupní projevy, to bývá často formalita. Zastupující říšský protektor se ovšem nemínil zdržovat formalitami. Rozhodl se jít hned k jádru věci. Protože byl příslušníkem SS. A jak sám formuluje definici, „SS je údernou složkou strany všude tam, kde jde o zajištění vnitřní politiky prostoru a o národně socialistické ideje. Tam jednáme jako výkonné orgány, které si jsou vědomy poslání našeho vůdce a říše, onoho poslání, které postupuje od Velkoněmecké říše k říši velkogermánské“.

Právě týden po nastoupení svého úřadu v Praze – 2. října 1941 – si zavolal do Černínského paláce, kde se sám usídlil, 35 nejvyšších představitelů nacismu na protektorátním území a k nim pronesl svůj nástupní projev. Prohlásil jej za přísně tajný a všichni účastníci byli zavázáni mlčením.

Třicet pět posluchačů tleskalo vývodům zastupujícího říšského protektora a doplňovalo je vlastními návrhy.

„Nyní jsme za vůdcova vedení obsadili v Evropě nesmírný prostor. Je to vojenský předpoklad pro další vedení a vítězné ukončení války. Musíme si uvědomit, že obsazení těchto prostorů v mnohých zemích není samozřejmě přechodné. Je lhostejné, jaká bude forma vztahů těchto zemí k nám, ale je to pouto definitivní,“ prohlásil nový pán v protektorátu. „Bude nutno rozeznávat tři velké skupiny. Především země s germánským obyvatelstvem. To jsou lidé, mající naši krev a tím i naši povahu. Myslím tím Norsko, Holandsko, Flandry, v další budoucnosti Dánsko a Švédsko. Prostory, které jsou osídleny Germány a jež nějakým způsobem – to si bude třeba ještě ujasnit, zda ve svazu států, župách či jinak – budou patřit k nám. Je jasné, že s těmito lidmi musíme jednat jinak, než s příslušníky jiné rasy, národy slovanskými. Druhá skupina jsou východní prostory, osídlené částečně Slovy. Tam si musíme uvědomit, že dobrotivost si budou vykládat jako slabost. To jsou území, která nyní máme na východě spravovat a podržet si je. Do nich musí být dosazena současně s vojenským postupem hluboko do ruského vnitrozemí německá vedoucí vrstva. To jsou území, která budou surovinovou základnou pro velké hospodářské úkoly...”

Po vzoru četných německých „historiků“ mluvil Heydrich o českých zemích jako o zemích praněmeckého původu. Řekl, že již v dějinách vycházely zákeřné rány k zničení říše nejčastěji právě odtud. A že je to i případ

současného pokusu ohrožit říši ilegálním hnutím odboje a vpadnout jí do zad v osudovém historickém boji proti bolševismu.

„Situace v posledních týdnech byla taková," pokračoval protektor, „že lze mluvit o těžkém ohrožení jednoty říše. Vřelo to pod povrchem, a proto bylo nutno včas zakročit. Každý Němec, který zde má význačné postavení, se musí považovat za vůdce politického vojáka. Veškeré počínání Němců musíme usměrnit tak, že v dané chvíli nesmíme z válečně důležitých a taktických důvodů přivádět Čechy k zuřivosti a k výbuchu. Ze stejných důvodů však musíme být dnes i tvrdí, avšak musíme jednat tak, aby se Češi nedomnívali, že jim nezbývá než jít do rozhodného povstání. Hlavní myšlenka a cíl našeho jednání musí zůstat nevysloveny. Že totiž tento prostor bude německý a že Čech v tomto prostoru konec konců nemá co pohledávat!"

Heydrich pak rozdělil svůj úkol v českých zemích na dvě etapy: bezprostřední válečný úkol a úvod ke konečnému řešení české otázky. Řekl:

„První bezprostřední úkol je diktován nutností: Vedeme válku. Potřebuji tu klid, aby český dělník podřídil svou pracovní píli úplně německému válečnému úsilí a abychom při zdejší ohromné síle válečného průmyslu nezdržovali přísun na frontu a další naše vyzbrojování. K tomu ovšem patří, že se českým dělníkům musí dát přirozeně nažrat tak, aby mohli konat svou práci... Tento bezprostřední úkol předpokládá, abychom Čechům ukázali, kdo je tady pánem v domě, aby zcela přesně

věděli, že zde platí německý zájem a že jediným rozhodujícím činitelem je říše... Ani jeden Němec nesmí Čechovi nic odpustit právě tak, jako v říši Židům. Nesmí být jediný Němec, který by řekl: Ale tento Čech je slušný..."

V další části projevu hovoří Heydrich o třech možnostech, které Češi mají: 1. Češi schopní poněmčení se poněmčí. 2. Další část národa se vysídlí k Ledovému moři, kde budou působit v zájmu říše. 3. Zbytek se odstraní v plynových komorách a tzv. Sonderbehandlungem, tedy likvidací bez soudu.

Nástupní projev byl pronesen. Heydrich se odebral do své pracovny. Byl spokojen. Dva úkoly mu dal osobně vůdce, když ho jmenoval do nového úřadu: rozbít ilegální hnutí v protektorátu a zlikvidovat český národ jako celek. Poněmčení, vysídlení, vyvraždění. A konečně tu byl třetí úkol, který si dal Heydrich sám! Najít neznámého muže, který se podle jeho názoru skrýval v protektorátu. Muže s krycím jménem „René“ nebo také „Franta“. Špióna, který znal nejdůležitější plány wehrmachtu, Říšského hlavního bezpečnostního úřadu i Ribbentropova ministerstva zahraničních věcí. Heydrich měl mnoho důvodů věřit, že tajemný „René“ žije právě zde. Nejenže jeho zprávy dostávala britská zpravodajská služba Intelligence Service. Měli je i pracovníci československého odboje a není vyloučeno, že to byli právě oni, kdo tyto zprávy zprostředkovávali...

Nejlepší lidé Heydrichova bezpečnostního úřadu, osvědčení borci kontrašpionáže, přijeli s Heydrichem také proto, aby „Frantu“ konečně vypátrali. Stanné soudy se rozbíhají, následují popravy českých vlastenců. Až třicet lidí umírá každý den. A pro likvidaci „českého ksindlu“, jak s oblibou nazývá lid, který vůdce „vzal do své ochrany“, již podnikl první kroky. Seznámil muže, kteří budou jeho příkazy vykonávat, se svou důkladně promyšlenou koncepcí likvidace. Jenom René – Franta, záhadná postava špionáže, se kdesi skrývá.

Heydrich se posadil do křesla ve své pracovně. Jeho prsty si bezděčně pohrávaly s textem právě předneseného tajného projevu. Oči bloudily po prejzových střechách historického města.

STŘETNUTÍ KRÁLŮ ŠPIONÁŽE

Již v minulé kapitole jsme si položili otázku: Jak to, že právě Heydrich se stal mužem, kterému Hitler svěřil nesnadný úkol dát do pořádku protektorátní záležitosti tak, aby odpovídaly nacistickým představám? Bylo to pro jeho zásluhy? Nebo někdo ovlivnil vůdcovo rozhodnutí? A kdo by na tom mohl mít svůj zájem?

Na Západě – i v některých českých pracích na toto téma – lze vytušit v pozadí celé záležitosti spleť sít kontradmirála Canarise. Co sledoval Canaris Heydrichovým odchodem do protektorátu? Stoprocentní německý nacist a fanatik, rasista Reinhard Heydrich, podezíral již delší dobu Canarise – a šéf vojenské špionáže o tom prý věděl.

Kdo byl Canaris? Když vystudoval mladý Canaris gymnázium císaře Friedricha ve Vídni, vzal své maturitní vysvědčení s výborným prospěchem a vstoupil na námořní akademii v Hamburku. Ovládal v té době několik řečí, dokonce jazyk „jiddiš“, jímž se domlouvali pravověrní židé po celém světě.

Avšak v Hamburku se s romantickým nadaným chlapcem udála významná změna. Jeho spolužáky na námořní akademii byli synkové z předních patricijských, prušáckých šlechtických rodin. Tady podlehl beze zbytku wilhelmovskému německví a spojil svůj osud s osudem německého militarismu. Zde, na hamburské námořní akademii, je jeho spolužákem i kníže Hohenlohe. Spřátelili se spolu důvěrně a slibovali si své přátelství navždy. (Netušili tehdy, že budou v životě ještě spolupracovat a že se znovu po letech setkají za dramatických okolností ve Švýcarsku.)

Když mladý Canaris vyšel z hamburské námořní akademie, ovládal již perfektně jedenáct světových jazyků. A právě znalost cizích řečí

a nesmírná bystrost tohoto mladého muže upoutaly pozornost plukovníka Nicolaie, který ho získal pro německou zpravodajskou službu. Tak Canaris vykročil na životní dráhu špióna. A za jeho prožitky, za událostmi, v nichž hrál první housle, zůstávají daleko různé fantastické romány ze světa vyzvědačů a vymyšlené filmy.

Koho by bývalo v Americe, v době první světové války, napadlo, že ten nenápadný žid, klenotník Moses Neyberk z Amsterdamu, který hovořil napůl polsky a napůl jiddiš, je ve skutečnosti důstojník německé císařské služby Wilhelm Johann Canaris? A tak tento „nenápadný polský žid“ brzy našel cestu do antimilitaristické organizace v Detroitu a už tu byly první výsledky jeho spojení: Potápěly se americké lodi i se svými náklady. Do vzduchu létaly továrny...

Právě tak se podílel Canaris na rozdmýchávání nepokoje v Irsku, intrigoval v Mexiku a založil celou zpravodajskou síť, která zasahovala nejen do podmaněných zemí, ale i do nepřátelských a neutrálních států. Chytrý a vzdělaný muž, lišák všemi mastmi mazaný, měl úspěchy. Jeho vliv a známosti zasahovaly daleko a Canaris jich dovedl využívat. Jeho jméno proniklo na veřejnost poprvé v době první světové války, kdy kulky popravčí čtyř ukončily život krásné vyzvědačky – Maty Hari, údajně Canarisovy milenky. Po příchodu Hitlera se Wilhelm J. Canaris dal do služby nacistické říše, protože plány na podmanění celého světa ho zcela upoutaly.

A Canarisova dvojí tvář? Mnozí západní autoři se snaží po léta udělat z tohoto nacisty hrdinu. Zdá se však, že jejich líčení šéfa abwehru je značně přehnané. Co by vedlo Canarise k této hře, vysoké a nebezpečné a přitom pro prostý lidský rozum nepochopitelné? Na čí straně vlastně stál? Canaris snad sledoval jakousi vlastní linii. Bojoval však rozhodně za cíle velkoněmecké říše, byl nacist. Ale k Hitlerovi a jeho nejbližším důvěrníkům zřejmě pociťoval odpor. Byl to dobrodruh, toužící po moci a po bohatství. Ale netoužil po slávě a veřejném uctívání. Chtěl být mužem ve stínu, který tahá za provázky svých loutek. Pečlivě rozvažoval, co z nejtajnějších německých materiálů vydá protivníkům a – zač.

Pro špionážní službu získal i svého bývalého spolužáka z Hamburku, prince von Hohenlohe. Toho von Hohenlohe, do jehož zámku v Červeném Hrádku u Chomutova přijel za svého pobytu v ČSR v srpnu 1938 deštníkový lord Runciman, kterého se zmocnili Britové a Francouzi v době před Mnichovem jednáním s československou vládou. Z materiálů Canarisova archivu vyplývá, že německá výzvědná služba byla v té době prostřednictvím von Hohenlohe informována o všech podrobnostech a průběhu Runcimanovy mise, včetně tajných instrukcí britské vlády a tajných informací vlády československé.

To všechno by vydalo ne na jednu kapitolu knížky, ale na několikazvazkový román nabitý dobrodružstvím, kdybychom chtěli psát o Canarisově podílu na všech agresivních akcích hitlerovského Německa až do února 1944, kdy on sám byl odstaven a jeho nejbližší společník a spolupracovník generál Oster zatčen gestapem.

Zdá se, že konec Canarisovi slávy a moci začal v okamžiku, kdy šéf hlavního bezpečnostního úřadu Reinhard Heydrich proti němu pojal podezření, za nímž pak šel jako honící pes po stopě.

PŘÍSNĚ TAJNÉ

„Vážený soukmenovče,
porada u zastupujícího říšského protektora se koná dne
17. října 1941 v 16 hod. Dostavte se přesně.“

Pozvánku, spěšně doručenu osobním poslem, dostali: SS-gruppenführer Frank, SA-brigadeführer dr. Von Burgsdorf, SS-obersturmbannführer dr. Geschke, SS-obersturmbannführer Sowa, SS-obersturmbannführer von Gregory, SS-sturmbannführer dr. Bertsch, ministerský ředitel dr. Fuchs, nejvýznamnější představitelé v protektorátu.

Porada se šla přesně a pánové zaujali svá místa. Po boku zastupujícího protektora K. H. Frank. Ostatní muži se rozesadili kolem konferenčního stolu, připravili si poznámkové bloky a odšroubovali uzávěry plicích per. Chladný a nedůvěřivý Heydrich upíral svůj rysí pohled na každého z nich a současně na všechny zároveň.

„Povolal jsem vás, soukmenovci, abych vás seznámil se svými záměry, pokud jde o plánování budoucí práce a činnosti v protektorátním prostoru,“ řekl Heydrich a pera se dala do práce. Nejpilněji se zaplňovaly bílé archy Frankova bloku. Byl vždycky důkladný a potrpěl si na to, aby o každém jednání měl záznam co nejúplnější, důležité formulace pokud možno zachycoval autenticky. Věděl, že taková přesnost není nikdy na závalu. Heydrich pak navíc vzbuzoval u Franka neobyčejný respekt. Jeho jistota, úsečnost a strohost mu imponovaly, jeho krutosti a nelítostnosti se obdivoval, a zároveň se jí děsil. Před očima přítomných pánů se odvíjela příští historie českých zemí, jak ji rýsoval muž, jehož tímto posláním pověřil sám vůdce.

„Na politický vývoj posledních dnů se musíme podívat ze dvou hledisek. Jednak je třeba uvážit, jak chceme, aby naše jednání působilo, jednak vidět samu skutečnost. To je také důvod, proč rozsudků stanných soudů přibývalo a zase ubylo. Sledujeme propagandistický cíl: Ukázat, že se důkladně zasáhlo, že byli pachatelé dopadeni, potrestáni a že účinné potírání sabotážní činnosti přineslo své ovoce: Nepřátelských činů ubylo. Dal jsem pokyn, aby se soudily jen skutečné případy. Jenže i těch – jak se ukázalo – je tolik, že bychom nedosáhli proponovaného poklesu rozsudků. Proto se nyní – na oko – a jen na osm dní – rozsudky stanných soudů zastavují úplně.“

Heydrich se odmlčel a hned vysvětlil blíže, jak si takovou úlevu „z propagandistických důvodů“ představuje.

„Uložil jsem úřadům bezpečnostní a státní policie předložit příslušné návrhy, jakým způsobem – pochopitelně navenek maskovaným – se bude popravovat v případech, kdy je to přesto nutné. Je tu i další řešení.

Můžeme delikventy převážet do tábora Mauthausen a jiných, kde se zorganizuje pokus o útěk a přitom se ti lidé zastřelí. Každý návrh však musí pamatovat na to, že navenek je nutné vzbudit dojem, jako by v protektorátu panoval naprostý klid. A to bude také později odpovídat skutečnosti. I když uveřejněné rozsudky stanných soudů poklesnou v krátké době na jeden až dva týdny, stanný soud bude působit nadále v dosavadním duchu.“

SS-obergruppenführer Heydrich se opět odmlčel a podíval se po přítomných, jako by očekával dotaz nebo vlastní návrhy. Všichni však byli v této chvíli skloněni nad svými poznámkami a jen hlavy přikyvovaly na souhlas. Frank zaznamenal další problém, který začal rozvíjet zastupující protektor – židovskou otázku.

„Nejdříve bude evakuován do Lodže transport pěti tisíc židů,“ psal státní tajemník. „Teprve až bude pět tisíc pryč, dát do novin krátkou zprávu. Vhodným způsobem! Pak krátká přestávka, aby nebyly rušeny přípravy další evakuace do ghatt.“

A ghetta už se chystala. Heydrich dal příkaz, aby se z Terezína vystěhovaly všechny jednotky branné moci, civilové dostali „doporučení“, aby se přestěhovali jinam. Terezín byl připraven pojmout desetitisíce židovských občanů. To vše bylo narýsováno zhruba na této poradě u Heydricha.

„Na veřejnost nesmí proniknout ani to nejmenší,“ poznamenává si Frank, „aby se nedala možnost ani čas k protiopatření.“

Iniciativní státní tajemník si na okraj svých poznámek ještě zapisuje okamžitý nápad: „Stálo by za úvahu, jestli by se neměli propagačně pranýřovat dva či tři známí Češi, kteří se spolčovali s židy.“

A pak už nový protektor rozvíjí svůj plán na likvidaci českého národa jako celku. Státní tajemník K. H. Frank si o tom napsal doslova:

„Konečným cílem veškeré činnosti v protektorátu je úplné poněmčení tohoto prostoru. K tomu patří vyhošťování a evakuace lidí rasově méněcenných a dále plánovitě a ve všech oblastech života dobře psychologicky

připravené poněmčování rasově dobrého zbytku. Všechna opatření, jež se toho času provádějí, musí mluvit „o kmenu“, nikoli o Čechách, a musí zdůrazňovat osudovou nutnost toho, že tento prostor je svázán s říší.

Předpokladem pro posouzení obyvatelstva je národní soupis, jímž se jednorázově podchytí všichni občané protektorátu a rozřídí se podle určitých hledisek. Soupis se snadno může provádět podle kartotéky, v níž jsou zachyceni příslušníci celého českého národa, abychom měli přehled v maskované podobě. Říšský vůdce SS vzhledem k tomuto návrhu přislíbil, že se provádění tohoto opatření nedá do rukou pořádkové policie, ale bezpečnostní policie.

S tím souvisí další opatření, jež je nutno také udržet v přísné tajnosti.

Je snazší převést Čechy do německé oblasti na poli kulturním. Jestliže využijeme správně například sportu a tělovýchovy vůbec, můžeme snadno odvést české obyvatelstvo od politických záležitostí, a tím rychleji je poněmčit.

Rozčlenit obyvatelstvo na nepolitické stavy, kdy by se zájmy malého člověka plně rozplynuly v jeho denních materiálních starostech, jež přináší jeho povolání. To je provázáno posílením církve, neboť stavovský stát je myslitelný jen ve spojení s církevním státem. Vše, co je ovlivněno a podmíněno citem, může se dít jen na náboženském poli církve. Tím se neutralizují všechny politické snahy a soustředí se na náboženství.“

Dokument nese Frankovu osobní značku. Ale odložme tento zápis.

Máme totiž po ruce důkazy, které jasně svědčí, že všechna zvláště nepřinášela žádoucí výsledky. Že to byli právě antifašisté, kteří se nedali Heydrichovou krutostí zastrašit. V čele s komunisty i přes nesmírné ztráty pokračovali v domácím odboji. Pevný postoj odbojového hnutí mařil většinu tak pečlivě strážných záměrů a tajných plánů, jak zlikvidovat český národ jako celek. Heydrich si to představoval příliš jednoduše. Již 16. listopadu ve svém hlášení do Berlína prostřednictvím Bormanna musel – ač nerad – přiznat první nečekané porážky, které ve svém protičeském boji utrpěl. Z této Heydrichovy zprávy ze 16. listopadu

1941 je také patrný rozmach ilegálního hnutí KSČ proti okupantům po napadení SSSR:

„... Od vypuknutí německo-ruské války zesílila ilegální komunistická strana v protektorátu podstatně svou činnost. Jen v Čechách bylo od počátku ruské války zatčeno 1275 osob, převážně funkcionářů, pro činnost v ilegální KSČ. Zatímco se počátkem října po zavedení stanného soudu ilegální práce poněkud omezila, následovala koncem října široce založená letáková akce komunistů. Odhalování jednotlivých skupin a organizací je všude v plném proudu. V Praze byla v říjnu odhalena komunistická teroristická organizace, která začala s hromadnou výrobou zápalných a výbušných zařízení a provedla s nimi šest sabotážních akcí. Jen v září a říjnu bylo v Čechách odhaleno 18 komunistických závodních buněk, převážně ve zbrojních podnicích. Jak silná je tato podvratná činnost v závodech, vysvitá z toho, že jen v jedné dílně Českomoravských drah byla odhalena závodní buňka, která měla 55 členů. Přitom sympatizující a řadoví členové ani nemohli být zatčeni, protože by tím byla ochromena práce v celé dílně, která pracuje pro říšské dráhy. Ilegální ústřední vedení pro Čechy a Moravu, které bylo odhaleno počátkem roku 1941, se utvořilo znovu. V posledních dnech se podařilo do tohoto nového ústředního vedení proniknout a zatknout řadu vedoucích funkcionářů.“

A ještě na konci roku píše Heydrich ve zprávě, kterou posílá do vůdcova hlavního stanu:

„... Tak nebezpečná byla v protektorátu situace a ještě mnohem by se zhoršila, kdyby se byl odbojovému hnutí ponechal čas, byť i jen pouhých 14 dní. Bylo nebezpečí, že se aktivizuje většina obyvatelstva!“

Vzdor surovým opatřením, vzdor stanným soudům, popravám a vraždám objevují se v této době první partyzánské oddíly, nastává tvrdý boj národních mstitelů, bojovníků za svobodu, proti násilí okupantů. Svědčí o tom opět celá řada dokumentů, jako bylo například i toto hlášení brněnského gestapa, v němž se říká:

„... Ve Vsetíně zformovalo okresní vedení komunistické strany tři partyzánské skupiny a uložilo jim zničit důležité stroje ve vsetínské zbrojní továrně, poškodit elektrárnu v pyrotechnické továrně v Jablunkově, podniknout útoky na nákladní vlak a jiné akce. Tento úkol byl splněn...”

O dva dny předtím, 12. listopadu 1941, konstatuje i pražské gestapo ve své pravidelné denní zprávě:

„... Vypuknutí německo-ruské války bylo pro všechny Čechy vyvrcholením jejich boje proti velkoněmecké říši. Zatímco před touto válkou byla heslem jejich politického boje především pasivní rezistence, po 22. červnu t. r. se mluví už zásadně jen o aktivním odporu...”

Zastupující říšský protektor byl druhý měsíc v Praze. Sebevětší krutost nepomáhala. Přes oběti, které přinášel český národ, ilegální hnutí pokračovalo ve své činnosti. Reinhard Heydrich cítil, že zůstává daleko za svými plány. Což jenom podněcovalo jeho zuřivost...

A co teprve kdyby tušil, že v té době se daleko odtud zrodila první varianta operace Antropoid – plánu na osobní likvidaci všemocného protektora...

KAPITOLA TŘETÍ

Příběhy muže, který se skrýval za jmény Franta, René, Voral a desítkou dalších, nechybí ani v dramatu heydrichiády.

AGENT A 54 PŘICHÁZÍ

Začátkem února 1936 dostal vedoucí zpravodajského oddělení tehdejšího ministerstva národní obrany v Praze dopis. Nebyl podepsán, ale obsahoval nabídku ke spolupráci. Kdosi v něm tvrdil, že může dodat cenné informace o nacistické armádě, o politických cílech Hitlerovy říše, o agentech gestapa a abwehru na území ČSR, informace o nové organizaci německé špionáže... znělo to neuvěřitelně. Ten věcný a stručný dopis neplýtl slovy, ale každá skutečnost byla pro zpravodajskou službu lákavá... Nakonec ten neznámý nabízel československým zpravodajcům schůzku. Žádal zachování přísného inkognita a 15 000 říšských marek.

Náčelník zpravodajské služby, plukovník Hájek, seděl s hlavou v dlaních. Vyhlíželo to slibně. Ale přece měl pochybnosti. Jde asi o provokaci, protože zní nepravděpodobně, aby kdosi sám od sebe nabízel takovou spolupráci.

Přesto však šla na smlouvenou adresu odpověď. Neurčitá, vyhýbavá, aby se nedala zneužít. Ale připouštějící možnost schůzky nedaleko československo-německých hranic v prostoru Vejprt. Šéf pátrací skupiny zpravo-

dajské služby, podplukovník František Moravec, obsadil se svými lidmi místo noční schůzky, vše bylo připraveno, aby pokus o provokaci mohli zlikvidovat. Divadlo může začít. Ale byla to tentokrát zbytečná opatrnost. Žádná provokace, nic. Přišel poměrně mladý člověk s typickým „bubikop-fem“, příjemné tváře, s energickou, lopatovitě rozšířenou bradou. Bezpochyby říšský Němec, mluvil saským přízvukem a hlásil se smluveným heslem. Hovořil stručně a věčně.

„Přinesl jsem na ukázkou některé dokumenty, které by vás mohly patrně zajímat,“ řekl úvodem a vytáhl svazek listin. Schéma organizace německého abwehru, organizace služebny gestapa v Drážďanech, náčrt pohraniční agenturní sítě proti Československu a agenturní sítě uvnitř republiky podle působení agentů. Nebylo pochyb – ty dokumenty byly pravé. Muž řekl částku, kterou požaduje. Tři tisíce marek a 200 Kčs. Šéf zpravodajské služby neváhal ani okamžik. Za ty peníze to byly znamenité zprávy. A muž sliboval další...

Byla dohodnuta spolupráce. Nový člověk dostal krycí označení A54.

Tak se objevil na scéně Paul Thümmel, agent, jehož zprávy od roku 1936 až do roku 1942 tvořily podklad pro mnohá významná rozhodnutí představitelů bývalé československé zpravodajské služby i západních rozvědek, hlavně Intelligence Service. Jak se vyjádřili tehdejší důstojníci generálního štábu, stal se z Thümmela – agenta A54 – nejlepší a nejvýkonnější spolupracovník československé zpravodajské služby. A nebylo to přehnané hodnocení.

Vždyť právě od Thümmela dostával později plukovník Moravec – který se mezitím stal šéfem vojenské zpravodajské služby – údaje o nacistických agentech na naše území, o politických, vojenských, i policejních přípravách hitlerovců k odtržení našeho pohraničního území; po mnichovských událostech pak pravidelně informoval Československo o činnosti nacistů související s přípravou okupace zbytku republiky. Zpravodajci získali od Thümmela dokumentární zprávy z „Abwehrstelle Dresden“, centrály, v níž se koncentrovala činnost nacistické vojenské špionáže proti předmní-

chovské republiky, zprávy o pohybech 4 sboru wehrmachtu, rozloženého v Sasku, zprávy o mobilizačních přípravách a další informace neobyčejné vojenské ceny.

Ale i potom, když došlo k Mnichovu a později 15. března 1939 k okupaci Československa a šéf vojenské zpravodajské služby, plukovník František Moravec, odešel na Západ, udržela se s agentem A54 plodná spolupráce. Paul Thümmel se v té době přestěhoval do Prahy a přistoupil na spojení pomocí krycích adres, a to jak na západ, tak v obráceném směru, do Prahy. Máme před sebou tři krycí adresy v Curychu, Haagu a Stockholmu, na které agent dopisoval. V Dlouhé třídě v Praze měl Thümmel milenkou, do jejíhož bytu si rovněž nechal posílat šifrované vzkazy. Několikrát se Moravcovi lidé sešli s Thümmelem v cizích zemích, například v roce 1939 čtyřikrát v Haagu v roce 1940 v Bělehradě a v Turecku. Byly to schůzky, na které přicházel A54 s cennými dokumenty. Podle svědecké výpovědi odevzdal Paul Thümmel na schůzce v Holandsku majoru A. Frankovi z bývalého československého generálního štábu kromě jiného materiálu i náměty první fáze německé operace proti západu, operační plán s časovou kalkulací balkánského tažení, některé závěry nacistického generálního štábu o připravenosti sovětské armády a poznatky z příprav na válku proti Sovětskému svazu. Na dalších schůzkách dostaly spojky od Thümmela jména pracovníků sicherheitsdiensdtu a abwehru, krycí značky abwehru v Turecku, zprávy o tom, co vypovídali zatčení agenti, opisy tajných spisů gestapa a četné další materiály. Doma s ním na Moravcův pokyn tajnou vysílačkou navázal osobní spojení štábní kapitán Václav Morávek...

KDO JE PAUL THÜMMEL?

Narodil se v roce 1902 v Neuhausenu v Sasku a vyučil se pekařem. Již ve dvacátých letech se stal příznivcem Hitlerova hnutí. Získal si důvěru. Byl nositelem tzv. „čestného odznaku NSDAP“. Jeho odznak měl číslo 61574. Od roku 1928 se zabýval zpravodajskou činností jako „čestný spolupra-